

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

अस्पतालको
झ्यालबाट खसेपछि...

भनापा, साउन ३। भरतपुरको पुरानो मेडिकल कलेजको तेश्रो तलाबाट खसेर एक विरामीको मृत्यु भएको छ।
हुस्पीकोट-२, घर भएको ७६ वर्षीय बलबहादुर खाम्बा मगर विहीवार साँझ ११ बजे अस्पतालको भ्यालबाट खसेर गम्भीर घाइते भएकोमा सोही अस्पतालमा मृत्यु भएको हो। मगर बुधवार पिसाब थैलीमा बन्धेर भएकोले अस्पतालमा उपचार गर्न आएका जिल्ला प्रहरी कार्यालय चितवनका प्रवक्ता (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

वर्ष : २९ अङ्क : २४३ पृष्ठ ४ बित्तमोड वि.सं. २०८१ साउन ४ गते शुक्रबार (Friday, 19 July 2024) नेपाल संवत् १९४४ Web : www.purwanchaldaily.com मूल्य रु : ५/- भारतमा भार : ४/-

कोकिनसहित दुई विदेशी पक्राउ

काठमाडौं, साउन ३। लागूऔषध नियन्त्रण ब्यूरोको टोलीले एक किलो एक सय ग्राम अवैध लागूऔषध कोकिनसहित दुई विदेशी नागरिकलाई पक्राउ गरेको छ।

पक्राउ पर्नेमा भारतीय नागरिक २२ वर्षीय फहिमुद्दिननासिमुद्दिन अन्सारी तथा नाइजेरियन नागरिक ४४ वर्षीय इकेचुकवा सिरिल ओबोडोइफुला रहेका लागूऔषध नियन्त्रण ब्यूरोका प्रमुख एवम् प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक दिनेशकुमार आचार्यले जानकारी दिए। उनका अनुसार कतार एअरलाइन्सबाट साउन १ गते नेपाल आएका नाइजेरियन नागरिक ओबोडोइफुलाले ब्यूरोको उक्त कोकिनसहित भारतीय नागरिक अन्सारीलाई

ठमेलबाट पक्राउ गरिएको हो। उक्त कोकिन लिएर आएका नाइजेरियन नागरिक ओबोडोइफुलालाई पनि काठमाडौंको पिङ्गलास्थानबाट पक्राउ गरिएको प्रमुख आचार्यले बताए। उक्त कोकिन ल्याएर अन्सारी इन्डिगो एअरलाइन्सबाट मुम्बई हुँदै काठमाडौं आएका खुल्लामा आएको ब्यूरोले जनाएको छ।

उक्त कोकिन क्याप्सुल बनाएर ज्याकेटमा लुकाएर कतारदेखि ल्याएको खुलेको प्रहरीले जनाएको छ। पक्राउ परेकाहरूमाथि लागूऔषध नियन्त्रण ऐन २०३२ अनुसार कारवाही हुने ब्यूरोका प्रमुख एवम् प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक आचार्यले बताए।

एकल महिलाको प्रश्न

के एक्लो महिलाको अस्तित्व हुँदैन ?

काठमाडौं, साउन ३। भाँडे माभन परे पनि गर्छु, काम दिनुपर्छो हजुर- काखमा दूधे बालक बोकेर जुनु तामाडले होटलका साहुसँग रोजगारीको अपिल गरिरहेकी थिइन्। साहुले जवाफमा भने -बच्चा बोकेर कसरी भाँडा माभन्छौ ? दिनभरि चार ठाउँ होटल चढादाँ समेत उनलाई काम पाउन गाह्रो भयो।

जुनुले त्यही भाँडा माभन पनि पाइएनन्। हातमा केही सिप छैन। काखको सन्तान पाल्नेकै लागि उनले जसरी पनि मजदुरी गर्नुपर्छ। संखुवासभा चिचिला गाउँपालिकाबाट उनी काठमाडौं आएको तीन वर्ष भयो। एक वर्षसम्म यसरी नै होटलमा काम खोज्दै हिंडेको जुनुले बताइन्। कतै एक महिना त कतै छ महिना जुठो भाँडा माभेर सन्तान हुकाइन्।

डेढु लागेर तीन वर्षअघि श्रीमानको मृत्यु भएपछि उनको जीवन सहज हुन सकेन। आर्थिक रूपले सक्षम नहुँदा तामाडलाई छोराछोरी पाल्न मुस्किल छ। रोगले श्रीमान विते पनि उनलाई समाज र आफन्तले विभिन्न आरोप लगाएर पीडा दिन छाडेका छैनन्। लोभे खोई भनेर आफन्तले नै कुरा काट्न थले,

मनभरि पीडा बोकेर सन्तान कोखी च्यापी शहर पसे- उनी तीन वर्षअघिको शहर परेकाको क्षण सम्झदै भन्छिन्- यहाँ आउँदा पनि सजिलो कहाँ छ र ? एक्ली महिलालाई न रोजगार पाउन सजिलो, न कोठा भाडा नै। एकल महिला भएकै कारण भक्तपुरकी प्रभा महर्जनले

परिवारबाटै हेला खेप्नु पर्छो। श्रीमानसँग सम्बन्ध विच्छेद गरिन्। श्रीमान वितेको भए कठै र बरा भनेर संवेदना दिने समाजमा उनले श्रीमान स्वेच्छाले छोड्दा थुप्रै आरोप खेप्नुपर्छो। लोभे छोडेकी भनेर दाजुभाइ नै बोली बार्ने थाले- उनले भनिन् - के हामी महिलालाई एक्लै बस्ने हक छैन र ? श्रीमानकै अंश पाउन मुद्दाको भ्रमेला खेप्नुपर्ने सङ्घर्ष सजिलो नभएको उनको अनुभव छ। अंशको हक पाउन पाँच वर्ष अदालत धाउनु परेको उनी बताउँछिन्।

स्याङ्जाका सैना सुनारले दुर्घटनामा श्रीमान गुमाएपछि चरित्रमाथि नै प्रश्नहरू उठ्न थालेको गुनासो गरिन्। श्रीमान हुँदा परिवार र समाजले जून सम्मानपूर्वक व्यवहार गर्थ्यो नहुँदा ठीक उल्टो व्यवहार पाएको उनी बताउँछिन्। सात वर्षअघि दुर्घटनामा परेर श्रीमान गुमाएकी सैनाको यसमा कुनै दोष छैन तर पीडित भने परिवारले उनलाई नै दोष दिने गरेको सुनाइन्। यहाँसम्मकी श्रीमान गुमाएकी एक वर्षमै सुनारले विभिन्न खाले लाञ्छना खेप्नुपर्छो। ससुराबाट चोरीको (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

बालिका बेपत्ता

अर्जुनधारा, साउन

३। अर्जुनधारा नगरपालिका-५ पानीकलक निवासी १२ वर्षीय रोशनी महारा दर्जी गत ३ दिनदेखि बेपत्ता भएकी छिन्।

बित्तमोडस्थित एक विद्यालयमा कक्षा ७ मा अध्ययनरत रोशनी असार ३२ गते बिहान ५ बजे घरबाट हराएकी

उनकी आमा माया महारा दर्जीले बताइन्। एकपटक एक महिलासँग फोनमा कुरा हुँदा दिकेलमा रहेको बताएकी र त्यही समयदेखि फोन सम्पर्क हुन नसकेको उनका बुबा विनोद महारा बताए। छोरी नाबालिका रहेको र विवाह गर्ने उमेरसमेत नभएकोले कसैले ललाई फकाई गरी बेपत्ता बनाएको शंकाले बित्तमोड इलाका प्रहरी कार्यालयमा निवेदन दिएको महाराले बताए। प्रहरीले खोजी गरिदिनुला भने पनि अहिलेसम्म केही पत्तो नभएको महाराले बताए। विनोद विगत १० वर्ष देखि दृष्टिविहीन भई घरमै बसेकोले श्रीमतीले ज्वला मजदुरी गर्दा घर परिवार चलाइरहेको र आफू कतै खोजी गर्न समेत जान नसकेको भएकाले प्रहरी प्रशासन, पत्रकार एवम् सम्पूर्णमा छोरी खोजी गरिदिन महाराले अनुरोध गरेका छन।

कनकाई सहारा सर्पदंश उपचार केन्द्र

१७७ जनाले लिए सेवा

भनापा, साउन ३। कनकाई सहारा सर्पदंश उपचार केन्द्रमा यस वर्ष एक सय ७७ जनाले सेवा लिएका छन्। उपचार केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा एक सय ७७ जनाले सर्पको टोकाईको उपचार सेवा लिएका हुन्। भनापाको कनकाई नगरपालिका-४स्थित कोटीहोममा २०७३ सालमा स्थापना भएको उपचार केन्द्रमा भनापाका विभिन्न स्थानबाट सर्पको टोकाईको उपचारका लागि विरामी आउने गरेका सेवा केन्द्रका प्राविधिक (एएच) उज्वल खुलालले जानकारी दिए। उनका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा २ सय बढीले उक्त उपचार केन्द्रबाट सेवा लिएका थिए। नयाँ आर्थिक वर्षको साउन २ गतेसम्ममा एक जनाले मात्र सेवा लिएका छन्।

अनकल डाक्टर, पाँच जना प्राविधिक, २ जना सहायकसहित आठ जना कर्मचारी रहेको बताइएको छ। उक्त उपचार केन्द्रमा करिब ९० प्रतिशत अविशाल सर्पको टोकाईका विरामी आउने गरेका खुलालको भनाइ छ।

भनापा बित्तमोड-२ चारपानेमा मुख्य कार्यालय रहेको सहारा नेपाल बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको अगुवाईमा ६२ वढी संघसंस्थाको आवद्धतामा उपचार केन्द्रको स्थापना भएको थियो। स्थानीय ठाउँमै सर्पदंश उपचार केन्द्र स्थापना भएपछि सर्पको टोकाईबाट अकाल मृत्यु हुने क्रम घटेदै गएको छ।

जीवाणु मलको माग बढ्यो

भनापा, साउन ३। बित्तमोड नगरपालिका-२ चैतुवारीमा हाई हिमालयन अर्ग्यानिक्स प्राइले उत्पादन गरेको जीवाणु मलको माग बढ्न थालेको छ। प्राइले डी स्टार ब्राण्डका चार प्रकारका प्राकृतिक जैविक मल उत्पादन गरिरहेको छ।

यहाँबाट उत्पादित मलको प्रयोगले रासायनिक मलको आयातलाई प्रतिस्थापन गर्नका साथै माटोको उर्वरा शक्तिलाई बढाउने हुँदा यसको माग बढेको प्राइला अध्यक्ष प्रदीप घिमिरेले बताए। उनका अनुसार कारखानाबाट पातमल, जरामल, धुलोमल र माछामल उत्पादन भइरहेको छ। यहाँ उत्पादित मल भनापा, इलाम, धुलोमल र माछामल उत्पादन भइरहेको छ। दुई वर्षअघि करिब एक विगाहा जमिन भाडामा लिएर रु. ६० लाखको लागतमा शुरू गरिएको कारखानामा हाल रु. तीन करोड बढी लगानी भइसकेको बताइएको छ।

स्थानीय व्यक्तिको सहयोगमा सञ्चालन गरिएको कारखानाबाट उत्पादन हुने पातमल, जरामल, धुलोमलको प्रयोगले बाटविस्त्रालाई छिटो बढ्न, राम्रो उत्पादन

दिन र बाली संरक्षक प्राज्ञारिक जीवाणुको रक्षा गर्ने उनले बताए। माछामलले पोखरीमा माछाका लागि प्राकृतिक खाद्य पदार्थ बढाउन मद्दत गर्दै आएको छ। जीवाणु प्रविधिमा आधारित यी मलको माग दिनानुदिन बढिरहेको जनाउँदै कारखानाका सञ्चालक घिमिरेले माटोमा पहिले प्रयोग भएको रासायनिक मलको नकारात्मक असर हटाउन, जलवायु परिवर्तनका असर न्यूनीकरण गर्न र रोग किराको प्रकोप नियन्त्रण गर्नसमेत यसले सहयोग पुऱ्याउने बताए।

उत्पादन शुरू भएको छ। कारखानाबाट एकपटकमा सय टन धुलो मल र महिनामा ६० देखि ७० हजार लिटर भोल मल उत्पादन हुँदै आएको छ। स्थानीयस्तरमा पाइने, भारपात, काठको धुलो, पिना, गाईको गोबर, गहुँतलगायतको कच्चापदार्थ यो मल बनाउन प्रयोग हुने गरेको अध्यक्ष घिमिरेले जानकारी दिए। हाई हिमालयनले कम्पोस्ट मल प्रतिकिलो रु. ४० र भोलमल प्रति लिटर रु. ४० का दरले विक्री गर्दै आएको छ। सरकारले जैविक मल उत्पादक उद्योगी र प्रयोगकर्ता किसानलाई प्रोत्साहन अनुदान दिँदै आएको छ। उनले जैविक मल उत्पादन गर्ने तरिका अध्ययनका लागि थाइल्याण्ड, फिलिपिन्स, डेनमार्क, बेल्जियमलगायत देशको भ्रमण गरिसकेको बताए। त्यहाँको अनुभव र प्रविधिलाई समेत हामीले यहाँ प्रयोगमा ल्याइरहेका छौं - उनले भने। उनले सरकारले किसानलाई रासायनिक मलमा अनुदान दिने गरेको तर प्राकृतिक जैविक मललाई बेवास्ता गर्ने गरेको आरोप लगाए। उनले सरकारले बेवास्ता गरे पनि किसानको मागलाई धान्नका (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

बित्तिसिटीमा पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलजी सेवा

भनापा, साउन ३। बालबालिकाको हर्मोनका कारण देखा पर्ने विभिन्न समस्याहरूको पहिचान गर्दै उपचार गर्ने विशेषज्ञ डा. हनु ज्योति अग्रवाल।

उनी बित्तिसिटीस्थित पूर्ण टुङ्ग बित्तिसिटी अस्पतालमा कार्यरत छिन्। पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलजीमा फेलोसिप गरेकी उनी पूर्वमा कार्यरत एक मात्र चिकित्सक हुन्। साउथ इस्ट एसिया पिडियाट्रिक एसोसिएसनको हालै सम्पन्न सेमिनारको नेतृत्व उनकै अगुवाइमा भएको थियो। विभिन्न ६ वटा देशका पिडियाट्रिक विशेषज्ञ डाक्टरहरूले सेमिनारमा सहभागिता जनाएका थिए।

भारत, बंगलादेश, श्रीलङ्का, पाकिस्तान जस्ता देशहरूमा पछिल्लो समय बालबालिकामा कस्ता समस्या देखापरिरहेका छन् र नेपालमा रहेका बालबालिकामा कस्ता-कस्ता समस्या देखिएको र उनीहरूको उपचार कसरी गर्ने भन्ने विषयमा छलफल भएको डा. अग्रवालले बताइन्। हाल बालबालिकामा पिडियाट्रिक डाइबेटीज र पिडियाट्रिक थाइराइडको समस्या

बढेर गएको डा. अग्रवालको भनाइ छ। कतिपय बालबालिकामा पिडियाट्रिक डाइबेटीज र पिडियाट्रिक थाइराइड गर्भावस्थाबाट नै शुरू हुने उनको भनाइ छ। कतिपय बालबालिकामा थाइराइडको ग्रन्थी नै नहुने र कतिपय बालबालिकामा भएको ग्रन्थीले पनि काम नगर्ने अवस्थाका विरामी उपचारका लागि अस्पतालमा आउने गरेको उनको भनाइ छ।

जंघफुड, प्याकेडका तयारी खानेकुरा, मोबाइल, टिभी र ग्याजेटको बढी प्रयोगका कारण पनि बालबालिकामा यस्तो समस्या हुने गरेको डा. अग्रवाल बताउँछिन्। जसका कारण बालबालिकामा मोटोपन बढेर जाने र टाइप २ डाइबेटीज, थाइराइडको समस्या हुने गरेको उनको भनाइ छ।

कतिपय आमाहरूले बच्चा जन्माएपछि राम्रोसँग स्तनपान नगराउँदा समेत यस्ताखाले समस्याहरू देखापर्ने गरेको डा. अग्रवालले बताइन्। उनले नवजात शिशुलाई राम्रोसँग

स्तनपान गराउन आमहरूलाई सुझाव समेत दिइन्। हाल बित्तिसिटी अस्पतालमा डा. अग्रवालकै नेतृत्वमा टाइप २, टाइप १ डाइबेटीज, थाइराइडको उपचार भइरहेको छ। यसका साथै पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलजी अन्तरगत नै पर्ने हर्मोन डिस्ब्यालेन्सका कारण बालबालिकामा देखा पर्ने होचोपन, अस्वभाविक अग्लोपनको समेत उपचार भइरहेको डा. अग्रवालले बताइन्।

बालबालिकामा तत्वको फेरबदलले गर्दा पनि विभिन्न खाले समस्या देखा पर्ने गरेको उनको भनाइ छ। सोडियम, पोटासियम, क्याल्सियमको फेरबदलले समेत यस्ताखाले समस्या हुने गरेको उनको भनाइ छ।

बालिकाहरूमा हर्मोनल समस्याका कारण समयभन्दा अगावै शरीरमा रौ पलाउने, छाती ठूलो हुने, समय नपुगी महिनावारी हुने जस्ता समस्या समेत आउने गरेको उनको भनाइ छ। यस्ता बालबालिकाको समेत बित्तिसिटीमा उपचार

हुने गरेको डा. अग्रवाल बताउँछिन्। यस्ता समस्या बालबालिकामा देखा परे तत्काल पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलजीको सेवा लिनुपर्ने उनको सुझाव छ। बित्तिसिटी अस्पतालसहित काठमाडौंस्थित कान्तिबाल अस्पताल र वृत्तबलमा मात्रै यो सेवा रहेको उनको भनाइ छ। नेपालमा हाल पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलजी डा. ४/५ जना मात्र रहेको उनले बताइन्।

डाइबेटीज हुने बालबालिका दुब्लाउँदै जाने, पानी धेरै खान खोज्ने, खाना धेरै खाँदा समेत नमोटाउने, छिन-छिनमा भोकाउने जस्ता लक्षण देखा पर्ने र थाइराइड हुँदा कोही बालबालिका मोटाउने र कोही दुब्लाउँदै जाने डा. अग्रवालले बताइन्। बालबालिकामा यस्ता समस्या देखा परे तत्काल चिकित्सकसँग परामर्श लिन उनको सुझाव छ।

थाइराइड हुने धेरैजसो बालबालिका मोटाउँदै जाने, (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

डा. ज्योति अग्रवाल
पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलजी

मध्यपहाडी राजमार्गको ४० किलोमिटर क्षतिग्रस्त

पाँचथर, साउन ३ । बाढीपहिरोका कारण पुष्पलाल (मध्यपहाडी) राजमार्गको उदरगम खण्डको १२ किलोमिटर सडकमा धेरै क्षति भएको छ भने समग्रमा ४० किलोमिटर क्षेत्रका पुलपुलेसा, कल्भर्ट बगेका छन् ।

बाढीपहिरोका कारण कालोपत्रेको चरणमा रहेको उक्त सडकको विभिन्न स्थानमा क्षति भएको फिदिमस्थित पुष्पलाल (मध्यपहाडी) राजमार्ग योजना कार्यालय प्रमुख वीरेन्द्रकुमार यादवले जानकारी दिए ।

राजमार्गको उदरगमविन्तु चिवाभञ्ज्याङबाट पाँचथरको याङवरक गाउँपालिका-४ दारिम्बासम्म ५१ किलोमिटर सडक कालोपत्रेका क्रममा छ । यही खण्डमा असार पहिलो साता परेको अत्यधिक वर्षाले दर्जनौँ स्थानमा पहिरो खस्दा ठूलो क्षति भएको उनले बताए ।

यहाँको ओयाम खोला र फलाम खोलामा रहेका पक्की सडक पुल नै बाढीले बगाएको छ । सिलसिले खोलाको पुलमा पनि क्षति भएको छ । बाढीपहिरोले यहाँका साना-ठूला गरी आठवटा पुलमा क्षति भएको प्रमुख यादवले बताए । बाढीपहिरोका कारण धेरै स्थानमा सडक पुगिएको छ भने कतिपय स्थान दवेर तथा बगेर गएको छ । याङवरक गाउँपालिका-१ च्याङथाप वडा नं -२ फलैचा, वडा नं -३ ओयाम र वडा नं ४ र ५ थपूको सडकमा क्षति भएको बताइएको छ । सबैभन्दा बढी वडा नं -३ ओयाममा सडक क्षति भएको

याङवरक गाउँपालिका-३का वडाध्यक्ष विमल राईले बताए ।

वडाध्यक्ष राईका अनुसार बाढीपहिरोले अवरुद्ध सडक पुष्पलाल (मध्यपहाडी) राजमार्ग योजना कार्यालय फिदिम तथा याङवरक गाउँपालिकाको समन्वयमा एकतर्फी सञ्चालन भए पनि सहज बनाउन समय लागेनछ । अहिले मध्यपहाडी राजमार्ग कामचलाउ सञ्चालन भए पनि वर्षा हुनासाथ दुर्घटनाको जोखिम हुनेगरेको बताउँदै राईले भने -यस क्षेत्रका अन्य ग्रामीण सडकहरूमा समेत धेरै क्षति पुऱ्याएको छ ।

बाढीपहिरोले सडकका अतिरिक्त खानेपानीका मुहान तथा ट्याङ्की, लघुजलविद्युत् योजना, सिंचाइका योजनामा पनि ठूलो क्षति भएको छ । याङवरक-२ का वडाध्यक्ष देउकुमार योङहाङका अनुसार स्थानीयवासीका आयआर्जनको मुख्य माध्यम रहेका पहिरोको बताइएको छ । सबैभन्दा बढी वडा नं -३ ओयाममा सडक क्षति भएको

भापा, साउन ३ । भापामा एक वर्षको अवधिमा छ जना मानिस र चारवटा हात्तीको मृत्यु भएको छ । गत आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा जिल्लाका विभिन्न स्थानमा हात्तीको आक्रमणमा परी छ जना मानिसको मृत्यु भएको र विभिन्न स्थानमा चारवटा हात्ती मरेको अवस्थामा फेला परेको डिभिजन वन कार्यालयका प्रमुख मेघराज राईले जानकारी दिए ।

विगत १४ वर्षको तथ्याङ्क हेर्दा हात्ती मृत्युको सङ्ख्या उच्च हो । आव २०६७/०६८ देखि आव २०७९/०८० सम्म एक-दुई र आव २०७५/७६ मा तीन हात्तीको मृत्यु भएको कार्यालयको तथ्याङ्कमा छ । दाहा काटिएको अवस्थामा हात्ती मृत फेला परेकाले जिल्लामा हात्तीको सिकार भइरहेको पुष्टि भएको छ ।

हात्तीको आक्रमणबाट मृत्यु भएका चार जनाका परिवारले रु. १० लाखका दरले रु. ४० लाख र अन्य क्षति (घाइते, घर भत्काएको, अन्नपात नष्ट गरेको) बापत रु. ३० लाख क्षतिपूर्ति पाएका छन् । हात्तीको आक्रमणमा घाइते भएकाहरूलाई रु. दुई लाख क्षतिपूर्ति दिने व्यवस्था भए पनि घाइतेको उपचारमा मोटो रकम खर्च हुने गरेको प्रमुख राई बताउँछन् ।

भापा देशभरिभै सबैभन्दा बढी हात्ती प्रभावित जिल्लामा पछि - उनले भने - गत वर्ष देशभरि बाढिएको राहत रकममध्ये करिब ११ प्रतिशत भापामा बाँडिएको थियो । हात्तीलाई छेक्न बाढी पर्वबाट प्रवेश गरेर कोशी पुगेर फर्किने गरेको उनी

बताउँछन् ।

गत आवमा जिल्लामा हात्तीपीडितका लागि रु. एक करोड ५० लाख राहत माग गरिए पनि रु. ७० लाख मात्र आएको कार्यालय प्रमुख राई बताउँछन् । उनी भन्छन् - राहत रकम वेलेमा नआउँदा समस्या भएको छ, चाँडै आउने जानकारी पाएका छौं । भापामा आव २०६७/०६८ देखि आव २०८०/०८१ सम्म ६० जना मानिस र २१ हात्तीको मृत्यु भएको छ । त्यसमध्ये सात जना गैरेनेपाली रहेको कार्यालयका सूचना अधिकारी अञ्जना पुरीले जानकारी दिइन् ।

विगत १४ वर्षमा चार हजार पाँच सय हात्ती पीडितलाई रु. नौ करोड राहत वितरण गरिएको कार्यालयले जनाएको छ । भापामा २५ देखि ३० रैथाने हात्तीमध्ये १० रैथाने हात्तीको नामकरणसमेत गरिएको छ । पछिल्लो समय हात्तीलाई जङ्गलभित्रै रहने वातावरण निर्माण गर्न बर्नाभत्र सिमसार, हात्तीफल, केरा, बाँस लगायतका हात्तीले मन पराउने आहारा लगाउन थालिएको छ । हात्ती प्रभावित क्षेत्रमा टर्चलाइट, साइरन लगायतका सामग्री वितरण गरिएको कार्यालयका वन अधिकृत ऋषिराज पराजुलीले बताए ।

कोशी प्रदेशमा ७७ जनाको मृत्यु

बेलबारी, साउन ३ । प्राकृतिक विपत्तिबाट कोशी प्रदेशमा गत आर्थिक वर्षमा ७७ जनाको मृत्यु भएको छ । कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालयका अनुसार बाढीबाट मृत्यु हुनेको सङ्ख्या सबैभन्दा बढी छ । प्रदेशका विभिन्न एक सय १७ स्थानमा बाढीमा परी २२ जनाको निधन भएको छ भने २४ जना घाइते भएका कोशी प्रदेश प्रहरी प्रवक्ता भीमबहादुर दाहालले जानकारी दिए ।

यसैगरी प्रदेशका विभिन्न एक हजार

सात सय ३१ स्थानमा भएका आगलागीका घटनामा २० जनाले ज्यान गुमाएको र एक सय ३४ जना घाइते भएका छन् । दाहालका अनुसार अनुसार जङ्गली जनावरको आक्रमणबाट १३ जनाको मृत्यु भएको तथा ५७ जना घाइते भएका, चट्याङ लागेर १३ जनाले ज्यान गुमाएका तथा ३६ जना घाइते भएका, चार सय ९६ स्थानमा पहिरो खस्दा नौ जना पुगिएका र २० जना घाइते भएका छन् । सात हजार माथि चौपाया मरेका छन् ।

गरेकी हुन् । सन् २०१२ मा एमडी गरेकी डा. अग्रवालले धरानमै सह-प्राध्यापकका रूपमा दश वर्ष काम गरेकी छिन् । उनले सोही समयमा पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलोजीमा फेलोसिप गरेकी हुन् । उनी हाल दुई वर्षदेखि पूर्ण टुङ्ग बितासिटी अस्पतालमा कार्यरत छिन् ।

जीवाणु ...

लागि निकट भविष्यमै मेचीनगर, अर्जुनधारा, शिवसताही नगरपालिका र बुद्धशान्ति गाउँपालिकामा समेत उद्योग सञ्चालनको तयारी रहेको बताए ।

कृषि ज्ञान केन्द्रका प्रमुख सागर विष्टले जिल्लामा एक मात्र हाई हिमालयन अर्गानिक प्रोडिक्ट मात्र जीवाणु मलको कारखाना रहेको बताए । उनले विगतमा कारखाना स्थापनाका लागि सरकारले रु. ४० लाख अनुदान समेत प्रदान गरेको जानकारी दिए ।

प्राज्ञारिक मलको तुलनामा जीवाणु मल धेरै उत्तम र सस्तो हो- उनले भने -यो मल पटकपटक प्रयोग गरिरहनु पर्दैन, यसले मोटोको गुणस्तर सुधार गर्ने र निरोमी बनाउने, लागत खर्च समेत घटाउँदै लैजाने गुण हुन्छ ।

उनका अनुसार उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयबाट नेपालको औद्योगिक विकासमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याएकोमा धिमेरले हाले रु. दुई लाख नगद पुरस्कारसमेत पाएका छन् ।

अस्पतालको ...

डिएसपी भेषराज रिजालले जानकारी दिए । उनी विहीवार बिहान १० बजेर ४० बजे अस्पतालको भ्यालबाट खसेका थिए । डीएसपी रिजालका अनुसार दृष्टिविहीन मगर बाटो खोजेर बाहिर निस्कने क्रममा भ्यालबाट खस्न गएको जानकारी आएको थियो ।

के एतलो...

आरोप लागेपछि उनले घर छोडेर काठमाडौँ आएर तरकारी व्यापार गर्न थालिन् ।

रोल्पा त्रिवेणी गाउँपालिकाका धनसरी विकले बाल्यकालमै विहे गरिन् । दश वर्षअघि अन्तरजातीय भागी विवाह भयो । एउटा छोरा जन्माएपछि उनलाई श्रीमानले छोडिदिए । न पढाई न लेखाई । धनसरी छोरो लिएर माइतीमै बस्न थालिन् । उनकी आमा एकल महिला हुन् । घर खर्च धान्ने स्थिति छैन । धनसरा छोरो पाल्ने लागि भारत मजदुरी गर्न गइन् । श्रीमानले छोडेकी नकरी भन्दै गाउँभरि कुरा काट्छन् । सुखले बस्न दिँदैनन् - उनी भन्छिन् - गाउँमै कुखुरापालन गर्ने, तरकारी खेती गर्ने । कुँरे काटेर बस्ने नदिएपछि भारत जान बाध्य भएकी हुँ ।

एकल महिला सुरक्षा कोष (सञ्चालन) नियमावली, २०७० मा उल्लेख भएअनुसार एकल महिला भन्नाले आर्थिक दृष्टिले विपन्न सम्बन्ध विच्छेद गरेकी महिला, विधवा, ३५ वर्ष उमेर पूरा गरेकी अविवाहित महिला, पाँच वर्षभन्दा बढी समयदेखि पति हराई वा वेपत्ता भएकी महिला, अश्वघण्टा गरी वा मानो छुट्टिई पतिसँग अलग बसेकी महिलालाई बुझाउँछ । सरकारले एकल महिला लक्षित थुप्रै सकारात्मक कार्य गरे पनि कार्यान्वयनको अभावका कारण एकल महिला अधिकार सम्पन्न बन्न नसकेको एकल महिला अधिकारकर्मीहरू बताउँछन् ।

मानव अधिकारका लागि महिला: एकल महिला समूहका अध्यक्ष कविता पाण्डेका अनुसार राज्यले एकल महिलाको अधिकार सुनिश्चित कामजमा मात्रै गरेको बताउँछिन् । उनले एकल महिलाको अवस्थाबारे गरेको अध्ययनपत्रको निष्कर्षमा एकल महिलाको मानव अधिकार खोसिँदै गएको उल्लेख छ । अध्ययनपत्रमा देशभर एकल महिला १० लाख एक सय ८५ जना एकल महिला छन् । राष्ट्रिय तथ्याङ्क २०७८ मा सात प्रतिशत एकल महिलाको जनसङ्ख्या रहेको उल्लेख छ । यसमा १९ प्रतिशत एकल महिला साक्षर छन् भने १२ प्रतिशत एकल महिलाको मात्रै घर छ ।

सो अध्ययनले ४९ प्रतिशत एकल महिला परिवारविहीन छन् । उनीहरू एकै जीवन बिताउन बाध्य छन् । एकल महिला जीवनभर एकै बस्न बाध्य छन् पाण्डेले भनिन् -जसले गर्दा धेरैलाई डिप्रेसनको शिकार हुनुपरेको स्थिति छ । एकल महिला जग्गा र जमिनको पहुँचमा पनि पछि नै छन् । ३९ प्रतिशत जग्गामा पहुँच रहेको तथ्याङ्क छ । रोजगारको हिसाबले ४.८ प्रतिशत एकल महिला मात्रै रोजगारमा सक्रिय छन् भने १.३ प्रतिशत घरेलु उद्योगमा र ४.३ प्रतिशत व्यवसायमा छन् । विश्वको तथ्याङ्क केलाउने हो भने २८ करोड ५० हजार एकल महिला छन् ।

एक करोड १५ लाख एकल महिला एकदमै कष्टकर र गरिबीको जीवन बिताउन बाध्य रहेको तथ्याङ्क छ । फरकै १५ लाख एकल महिलाका बालबालिकाको पोषण नपाएर मृत्यु भएका छन् । आर्थिक र सामाजिक हिसाबले पछि परेका एकल महिलालाई उमेरको हद विना नै सामाजिक सुरक्षा भत्ता दिनुपर्ने उनको जोड छ । यति मात्रै नभई स्वास्थ्य, शिक्षा र यातायातमा छुट दिनुपर्ने उनी बताउँछिन् ।

राष्ट्रिय महिला आयोगले एकल महिलाको पछिल्लो अवस्था सङ्कलन गर्न सातवटै प्रदेशमा अन्तरक्रियात्मक गतिविधि गरेको थियो । बागमती प्रदेशमा गरेको अन्तरक्रियामा सहभागी एकल महिलाले स्थानीय तहमा एकल महिलाले पाउनुपर्ने भत्ता सहज नगरिदिदा समस्या फेल्नुपरेको बताएका थिए ।

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका सदस्य लिली थापाले मानव अधिकार आयोगमै एकल महिलाको मुद्दा समन्वयन गर्न नसकेको स्वीकार गरिन् । उनले आफू दृष्टिले विपन्न सम्बन्ध विच्छेद गरेकी महिला, विधवा, ३५ वर्ष उमेर पूरा गरेकी अविवाहित महिला, पाँच वर्षभन्दा बढी समयदेखि पति हराई वा वेपत्ता भएकी महिला, अश्वघण्टा गरी वा मानो छुट्टिई पतिसँग अलग बसेकी महिलालाई बुझाउँछ । सरकारले एकल महिला लक्षित थुप्रै सकारात्मक कार्य गरे पनि कार्यान्वयनको अभावका कारण एकल महिला अधिकार सम्पन्न बन्न नसकेको एकल महिला अधिकारकर्मीहरू बताउँछन् ।

मानव अधिकारका लागि महिला: एकल महिला समूहका अध्यक्ष कविता पाण्डेका अनुसार राज्यले एकल महिलाको अधिकार सुनिश्चित कामजमा मात्रै गरेको बताउँछिन् । उनले एकल महिलाको अवस्थाबारे गरेको अध्ययनपत्रको निष्कर्षमा एकल महिलाको मानव अधिकार खोसिँदै गएको उल्लेख छ । अध्ययनपत्रमा देशभर एकल महिला १० लाख एक सय ८५ जना एकल महिला छन् । राष्ट्रिय तथ्याङ्क २०७८ मा सात प्रतिशत एकल महिलाको जनसङ्ख्या रहेको उल्लेख छ । यसमा १९ प्रतिशत एकल महिला साक्षर छन् भने १२ प्रतिशत एकल महिलाको मात्रै घर छ ।

सो अध्ययनले ४९ प्रतिशत एकल महिला परिवारविहीन छन् । उनीहरू एकै जीवन बिताउन बाध्य छन् । एकल महिला जीवनभर एकै बस्न बाध्य छन् पाण्डेले भनिन् -जसले गर्दा धेरैलाई डिप्रेसनको शिकार हुनुपरेको स्थिति छ । एकल महिला जग्गा र जमिनको पहुँचमा पनि पछि नै छन् । ३९ प्रतिशत जग्गामा पहुँच रहेको तथ्याङ्क छ । रोजगारको हिसाबले ४.८ प्रतिशत एकल महिला मात्रै रोजगारमा सक्रिय छन् भने १.३ प्रतिशत घरेलु उद्योगमा र ४.३ प्रतिशत व्यवसायमा छन् । विश्वको तथ्याङ्क केलाउने हो भने २८ करोड ५० हजार एकल महिला छन् ।

सम्बन्धि समस्याका क्षेत्रमा काम गर्छन् । परिवारसँगै राज्यको पनि हो । राज्यलाई पटकपटक एकल महिलाका लागि बनाएका कानून कार्यान्वयन गराउन सिफारिस गर्नुपर्ने उनी बताउँछन् । एकल महिला सुरक्षा कोष मात्रै कार्यान्वयन हुन सके पनि धेरै एकल महिलाले राहत पाउने थिए - पराजुलीले भनिन् ।

बितासिटीमा ...

सुस्त हुने, छिट्टै थान्ने गर्छन् डा. ज्योतिले भनिन् - कतिपय बालबालिकामा भने बच्चा आत्तिने, रिसाउने, भाडापखावा लागिरहने, धेरै गर्मी महसुस गर्ने समस्या देखा पर्ने गरेको छ ।

को हो पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलोजी ? पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलोजी एक विशेष चिकित्सा क्षेत्र हो । जसले बालबालिकहरूमा हार्मोनल विकारहरूमा ध्यान केन्द्रित गर्दछ । यस अनुशासनमा एन्डोक्रिनोलोजिस्टहरूले हार्मोन-सम्बन्धित अवस्थाहरूको विस्तृत अध्ययन गर्दै निदान र उपचार गर्छन् ।

जस्तै बालबालिकहरूमा देखा पर्ने मधुमेह, थाइराइड असन्तुलित हार्मोनल समस्या, किशोरावस्थाका देखापर्ने वृद्धि विकास

पने र खानपानमा ध्यान दिन जरुरी रहेको उनले बताइन् ।

को हुन् पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलोजी डा. ज्योति अग्रवाल पूर्ण टुङ्ग बितासिटी अस्पतालमा कार्यरत पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलोजी डा. ज्योति अग्रवाल पूर्वमा कार्यरत एक मात्र बालरोग विशेषज्ञ हुन् । पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलोजी एक विशेष चिकित्सा क्षेत्र हो ।

उनले पिडियाट्रिक डाइवेर्जिजमा जापानबाट स्पेशल ट्रेनिङ लिएकी छन् भने गो सोसाइटी अन्तर्गत पिडियाट्रिक एन्डोक्राइनोलोजीमा दुई वर्ष फेलोसिप कानपुर भारतबाट गरेकी छन् ।

नेपाल मेडिकल कलेजबाट एमबीबीएस गरेकी डा. अग्रवालले एमडी पिडियाट्रिक वीपी कोइराला धरानबाट

सडक दुर्घटना न्यूनीकरण

हाम्रो देशमा सडक दुर्घटनाले हामी आक्रान्त छौं। हाम्रो देशमा २०४७ सालपछि सडक विस्तारको क्रम तीव्र भएको छ। यो राष्ट्र विकासका लागि आवश्यक पनि छ। उच्च प्राविधिक ज्ञानविद्या निर्माण भएका ग्रामीण सडक अनगिन्ति छन्। जसको अवस्था दयनीय छ। कतिपय ग्रामिण सडक त केवल डोजरको सहारामा उर्वरभूमि, वनस्पति भत्काउने र भू-क्षय गर्ने मात्र सावित भएको देख्न सकिन्छ। लोकतन्त्रको पुनर्बहालीपछि खुलाबजार र उदार अर्थनीति अख्तियार गरेपछि देशमा यातायात क्षेत्रको तीव्र विकास भएको हो। जनसंख्याको चाप, पुराना गाडी, वेपरवाह चालक, ओभरलोड, धुलो र खाल्टा भएको मार्ग तर पनि सबै यात्रुलाई गन्तव्यमा पुग्नेबन्ने बाध्यता नेपालीको साभ्ना समस्या भएको छ।

देशका विभिन्न भागमा भएका सडक दुर्घटना एवम् धनजनको क्षतिका खबर प्रायः दिनहुँ सुन्नमा आउँछन्। ती सडक दुर्घटनाबाट भएको धनजनको क्षतिभन्दा पनि सडक दुर्घटनामा नसोचेको, नसम्झेको अकस्मात् मृत्यु हुने परिवारमा परेको चोट, बेदना र रुवावासी निकै कारुणिक हुन्छ। त्यसमा पनि अत्यधिक दुर्घटनाका सिकार हुने निम्न आय भएका विपन्न र मध्यम वर्गीय जनता नै हुन् भन्नेमा विमति राख्ने ठाउँ छैन। चिल्ला मोटरमा सवार हुने सम्पन्न वर्गभन्दा निम्न विपन्न वर्ग नै यसबाट बढी पीडित हुने गरेका छन्। यस्ता सडकका समस्यालाई न्यूनीकरण गर्ने निकाय र उपाय छन् वा छैनन् भन्ने प्रश्न महत्त्वपूर्ण हो। सरकार छ, ट्राफिक प्रहरी छ, चेकपोष्ट छन्, यातायात व्यवस्था विभाग छ, यदाकदा छानबिन आयोग समेत पनि त बनेका छन्। तर, किन हो भन्नुभन्नु आजभोलि सडक दुर्घटना बढ्दै गएको छ। त्यस्ता सडक दुर्घटना न्यूनीकरण गर्न प्रथमतः सरकारले गाडीमा टिकट व्यवस्था अनिवार्य गर्नुपर्छ। जसबाट सरकार, यात्रु र यातायात व्यवसायीलाई समेत राहत र फाइदा हुने गरी चिन्तनमनन छन् भन्ने मलाई लाग्छ।

दुर्घटना घटाउन गाडीमा यात्रु संख्या, मापदण्ड चेकजाँचलाई समेत सजिलो हुने र गाडी संख्या वृद्धि गर्न सजिलो सावित हुन्छ। कम्पनीबाट वा व्यक्तिगत संस्थाबाट सञ्चालित गाडीबाट कर लिन समेत सहयोग हुन्छ। दुर्घटना न्यूनीकरण गर्ने धेरै उपायहरू अवलम्बन गर्न सकिन्छ। यात्रु सचेतना कार्यक्रम, दक्ष चालक तथा लामो दूरीमा दुई जना चालक व्यवस्था, सडकमा सिन्डिकेटको एकाधिकारलाई खारेज गरेर खुल्ला प्रतिस्पर्धामा सुविधाजनक रूपमा गाडी सञ्चालन, दुर्घटना छानबिन समितिले दिइएका सुझावलाई लागू गर्ने, गाडीमा क्षमताभन्दा यात्रु वा सामान बढी नराख्ने, ट्राफिक र गाडीका समितिबाट निरन्तर अनुगमन, चालक र सहचालकलाई छुट्टै पोशाकको व्यवस्था, गाडीभित्र इस्टबिन, फोहोर तथा बान्ता नियन्त्रण गर्नका लागि कन्टेनरको व्यवस्था गर्न सकिन्छ।

नियम छ, नीति छ, कानून छ, तर कार्यान्वयन भएन भने त्यो नीति, नियमको के काम- मूलतः ग्रामीण सडकमा यात्रुले व्यहोनुपर्ने कठिनाइमा ट्राफिक प्रहरीको दृष्टि नपर्ने हुँदा पनि सडक दुर्घटनाका सम्भावना बढी हुन्छन् र विद्यमान यातायात क्षेत्रको समस्या चुनौतिपूर्ण छ। यसरी नै कच्ची सडकको विस्तार हुँदै जाँदा एकातिर भू-क्षयमा वृद्धि हुने र अर्कोतिर हरेक वर्ष हुने दुर्घटनाले डरलाग्दो क्षति हुने गर्छ। शहरी क्षेत्रका सवारीसाधनमा कति सिटमा महिला, वृद्धा, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिकको सिट लेखिएको हुन्छ। तर, सबैभन्दा यात्रा कष्टमय तिनले नै व्यहोनु परेको देखिन्छ। नियम छ, नीति छ, कानून छ, तर कार्यान्वयन भएन भने त्यो नीति, नियमको के काम- मूलतः ग्रामीण सडकमा यात्रुले व्यहोनुपर्ने कठिनाइमा ट्राफिक प्रहरीको दृष्टि नपर्ने हुँदा पनि सडक दुर्घटनाका सम्भावना बढी हुन्छन् र विद्यमान यातायात क्षेत्रको समस्या चुनौतिपूर्ण छ। यसरी नै कच्ची सडकको विस्तार हुँदै जाँदा एकातिर भू-क्षयमा वृद्धि हुने र अर्कोतिर हरेक वर्ष हुने दुर्घटनाले डरलाग्दो क्षति गराइरहेको छ। अतः यस विषयका नीति-निर्माण प्रहरी, प्रशासन लगायत आम नागरिक समेत सचेत बन्नु जरूरी देखिन्छ।

राजनीति किन र के का लागि ?

खगेन्द्र कर्ण

के २१औं शताब्दीमा लोकतन्त्र खतरामा छ ? यहाँ केही संकेतहरू देखिन्छ, जसले निश्चितरूपमा लोकतान्त्रिक संस्थाहरूलाई राजनीतिक भागबण्डाको जामा लगाएर कब्जा गर्ने प्रयास गर्दैछ, लोकतान्त्रिक प्रणालीलाई ध्वस्त पार्दैछन्। लोकतान्त्रिक संस्थाहरूलाई आफ्नो विरोधीलाई समाप्त गर्ने हतियारको रूपमा प्रयोग गर्ने रणनीति बनाउँदै छन्। अदालत, प्रेस, अख्तियार, निर्वाचन आयोग लगायत प्रहरी प्रशासनलाई आफ्नो राजनीतिक अभिष्ट पूरा गर्ने माध्यम बनाएका छन्। जसलाई मुलुकका लागि शुभ संकेत मान्न सकिँदैन। अल्पसंख्यकहरूका कानून बनाउने र बहुसंख्यकलाई सत्तामा पुन सजिलो बनाउने उपायहरूको खोजी गर्नु 'डुप्लिकेट डेमोक्रेसी'का अभ्यास हुनु। जातीयताका नाम राजनीति गरेर अल्पसंख्यकलाई दबाउन खोज्नु आफैमा अलोकतान्त्रिक चरित्र हो।

विकासित अर्थतन्त्र भएको देशहरूमा नागरिकहरूको बीचमा आर्थिक असमानताले निर्वाचित सरकारहरूलाई असन्तुष्टका स्वर गुञ्जिन थालेको छ। बढ्दो आर्थिक असमानताका कारणले जनसंख्यिकीय बोनो भत्कँदै गएका छन्। निर्वाचित सरकार र समाजका बीचमा अविश्वासको खाडल गहिरिएर गएको छ। आर्थिक उदारीकरणको नाममा आएको निजीकरणले सरकारी सेवाहरू प्रभावहीन बनाउने गरेको छ। निजी संस्थाको मनोमानीपन र सरकारी संस्थाहरूका अकर्मण्यताका कारणले लोकतान्त्रिक प्रक्रियामा सहभागिता जनाउन नागरिकहरूले उदासिता जनाउन थालेका छन्।

लोकतान्त्रिक देशहरूको मतदान प्रतिशतमा ह्रास आएको छ। सबैभन्दा ठूलो लोकतान्त्रिक मुलुक भारतमा हालसालै भएको निर्वाचनमा मतदान प्रतिशत अघिल्लो निर्वाचन भन्दा आठ प्रतिशतले घटेको छ। भ्रम बंगलादेशको निर्वाचनमा अघिल्लो निर्वाचनभन्दा मतप्रतिशत लगभग ५० प्रतिशत ह्रास आएको छ।

नेपाल जस्तो मुलुक जहाँ भ्रष्टाचार, व्यतिथि र कुशासनले जड गाडेको छ, सरकारमाथि नागरिकको विश्वास टुट्न थालेको छ। नयाँ संविधान निर्माण भएपछि दलहरूले गरेको सत केन्द्रित राजनीतिका कारण लोकतान्त्रिक प्रक्रियामाथि जनविश्वास घट्दो छ। २०७४ सालको निर्वाचनमा नेकपा एमाले र माओवादीले ल्याएको मत उत्साहजनक थियो। तर नेताहरूको बीचको टकरावले त्यो मतको दुरुपयोग भयो। जनपक्षीय कार्य हुन सकेन। यसले जनताका दलीय विश्वासमा अपुण्णिय क्षति भएको छ।

२०७९ सालको निर्वाचनको डेढ वर्षमा पुष्कमल दहाल प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारले पाँच पटक विश्वास

मत लिनु पर्यो। यो डेढ वर्षको अवधिमा संघीय सरकारमा ५५ जना मन्त्री बने। सातै प्रदेशका सरकारहरू हेरफेर भइरह्यो। प्रदेशमा मुख्यमन्त्री र मन्त्रीहरू 'आयाराम गयाराम' जस्तै भयो। शपथ ग्रहणलाई मन्त्रीहरूमा पद जाने चिन्ताले गाँजेको देखियो। त्यसको प्रत्यक्ष प्रभाव अर्थतन्त्र, विकास निर्माण र शुशासनका क्षेत्रमा पर्यो। अनावश्यक निर्णय गर्दै राज्यको ढुकुटीलाई दुहुनो गाई बनाए। ऐन, नियम, कानूनलाई तिलाञ्जली दिँदै आफू अनुकूल निर्णय गराउने प्रपञ्च रञ्जैमा दिमाग खियाइरहे।

कर्मचारीतन्त्र कमाउ घन्धामा लागि रहे। सबै दलका सबै नेताका घन्दा जोगाउ गरेर अर्को निर्वाचनका लागि आर्थिक संकलन गर्नेतर्फ केन्द्रित रह्यो। यो डेढ वर्ष नेपालको राजनीतिका लागि उथलपुथलपूर्ण नै रह्यो। प्रचण्ड संसदीय मूल्य र मान्यतालाई धञ्जी उडाउँदै

आशावादी हुने। सबै क्षेत्र तहसनहस बनाए। जनताका आधारभूत आवश्यकताको रूपमा रहेको शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारीको अवस्था कहाली लाग्दो छ। स्रोत सुनिश्चित नभइ विकास निर्माणका योजना ठेक्का लगाउने परम्परा नै बन्यो। ती योजनाका भुक्तानी निर्माण व्यवसायीहरूलाई दिन नसकेर यो क्षेत्र तहसनहस बनेको छ। देश र जनताप्रति न्युनतम संवेदनशिलता पनि नदेखिने राजनीति आखिर किन र केका लागि ?

तीन पटक प्रधानमन्त्री बनेर पनि असफल भइसकेका एमाले अध्यक्ष केपी ओली पुनः चौथो पटक प्रधानमन्त्री बनेका छन्। राजनीतिक प्रतिस्पर्धी नेपाली कांग्रेसको समर्थनमा उनी प्रधानमन्त्री बनेका हुन्। उनका अधिल्ला तीन कार्यकाललाई हेर्ने हो भने खासै ठूलो अपेक्षा राख्नु महाभुल हुनेछन्। उनका गतिविधि जनताका आधारभूत आवश्यकताभन्दा पनि भ्रष्टाचार र पानी जहाज जस्ता

ती अस्पतालमा उपचार गराउनुभन्दा रोग लुकाएर बस्ने गरेका छन्। त्रिवि शिक्षण अस्पतालको हालत पनि फरक छैन। कोशी प्रदेशकै सबैभन्दा ठूलो अस्पताल वीपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रशिक्षण जहाँ नेपालकै सबैभन्दा बढी नागरिक उपचार गराउन पुग्छन् त्यहाँ एउटा एमआरआइ मेसिन समेत छैन। निजी अस्पतालमा उपचार गराउन बाध्य हुन्छन्।

मधेशमा स्वास्थ्य क्षेत्रको अवस्थाको चित्रण गरेर साध्य छैन। एउटा पनि अस्पतालमा गुणस्तरीय उपचार हुँदैन। विराटनगर अथवा काठमाडौँ जस्ता सहजमा उपचार गराउनुपर्ने बाध्यता हुन्छ। कर्णालीका जनता स्वास्थ्य उपचार गराउन नेपालगञ्ज पुग्नुपर्छ।

शिक्षा क्षेत्र यसरी तहस नहस बनाइएको छ कि एसईको परिणाममा उत्तीर्णभन्दा अनुत्तीर्ण प्रतिशत बढी हुन्छ। किन यस्तो भयो होला ? उच्च शिक्षा हासिल गर्न नेपालका विश्वविद्यालयभन्दा विदेशी विश्वविद्यालयतर्फ जाने विद्यार्थीको लाइन लागेको छ। किन हाम्रो शिक्षण संस्थामाथि यत्रो अविश्वास ? कारणहरू पता लगाउनुपर्छ। अन्य कारणहरू पनि होला, तर मुख्य कारण राजनीति नै हो। विश्वविद्यालय दलिय भागबण्डाको केन्द्र बनेको छ। आफ्ना दलका कार्यकर्तालाई भर्ति गर्दै मेरिटोकेसिलाई तिलाञ्जली दिएका छन्। समयमा परीक्षा नहुनु र भएको परीक्षाका रिजल्ट महिनीसम्म कुनै यी समान्य विषय हुन्।

रोजगारी सिर्जना गर्ने जिम्मेवारी निजी क्षेत्रलाई सुम्पिएका छन्। नीजि क्षेत्रले गर्ने श्रम शोषणको विषय राजनीतिक दलको जेन्डा बन्दैन। थोरै पारिश्रमिक पाएर नेपालमा बस्नुभन्दा बरु विदेशमै दुःख गर्ने भाष्य निर्माण भएको छ। सरकारी नीति कुनै त्यस्तो छैन जसले गर्दा युवाहरू नेपालमै बसेर केही नयाँ गौरौं बनेर सोच बनाउन सकेको छैन।

एउटा कम्पनी दर्ता गर्दा पनि घुस नखुवाइ नहुने अवस्था छ। कर तिर्ने कम्पनीहरूलाई सरकारी तर्फबाट प्रोत्साहनभन्दा हतोत्साहित गर्ने खालको नीति वर्षौपिच्छे ल्याइन्छ। रोजगार गर्ने र रोजगारी सिर्जना वातावरण नै बिथोलिएको छ। स्थानीय सरकारहरू भ्रष्टाचारका नयाँ-नयाँ रेकर्ड कायम गर्दै अख्तियारद्वारा दिनहु मुद्दा दर्ता भएको समाचार पढ्न र सुन्न पाइन्छ। राजनीतिक दलभित्रका यी भ्रष्टाचारीलाई संरक्षण गर्ने काम केन्द्रीय नेतृत्वबाट हुने गरेको छ।

धुमिफरी रुम्जाटार भने जस्तै प्रचण्ड, ओली र कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवाले विगत १० वर्षदेखि यो देशलाई बन्धक बनाएका छन्। नयाँ भिजन भएका युवा नेतृत्वलाई आफ्नै दलभित्र प्रताडित गर्ने र आफ्ना पपेटलाई अगाडि बढाउने किसिमको गतिविधिले यी दलहरूबाट परिवर्तन सम्भव छ भन्ने विश्वास गर्न छाडिसके। यस्तो सकसपूर्ण अवस्थाबाट देश गुञ्जिएको छ।

देशको मुख्य प्राथमिकतालाई नजरअन्दाज गरी गरिने शासन फगत सिंहदरवारमा फोटो भण्डारणका लागि जनतासँग गरिने ठगी हुन्। जनताले पनि यस्ता ठग नेताहरूको पहिचान गरि लोकतान्त्रिक प्रक्रियाद्वारा दण्ड सजाय दिन सक्नुपर्छ। मतदानका बेला कतिमा शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारीका सवालमा प्रतिबद्धता जाहेर गर्ने नेतृत्व छनोट गर्नुपर्छ। इकाग

काग्रेस र एमालेलाई खेलाएर सत्ता टिकाउने ध्याउनामा थिए। प्रचण्ड जनयुद्धकालमा सरकारद्वारा घोषित आतंककारी थिए। संसदीय व्यवस्थामा आएपछि उनी आफैले घोषणा गरेर उथलपुथलकारी बने। देशको अमूल्य समय, साधन र स्रोत दुरुपयोग गरे।

छिमेकी मुलुकका प्रधानमन्त्रीहरू नयाँ-नयाँ विकासका योजना बनाउन व्यस्त भइरहे नेपालका प्रधानमन्त्री प्रचण्ड नयाँ-नयाँ सत्ता गठबन्धनको आधिपत्यमा व्यस्त रहे। र, पाँचै वर्ष सत्तामा टिकिरहेने तानाबाना बुनिरहे। नेपालको विकासको गति धीमा हुन पुग्यो। आर्थिक वृद्धिदर सन्तोषजनक हुन सकेन। कुनै पनि क्षेत्र

महत्वाकांक्षी योजनामै व्यतिथत भएका थिए। घर-घरमा म्यासका पाइप, पूर्व-परिचर्म् रेल्वे, दमकमा अबैको भ्रष्टाचार लगायत अनावश्यक खर्चिलो परियोजनामा लगानी गरेर जनतालाई पीडामाथि पीडा थप्ने कामबाहेक केही गर्न सकेनन्।

जनताको मुख्य प्राथमिकता स्वास्थ्य, शिक्षा र रोजगारी नै हुन्। बाँकी राजनीति गर्नेले जे गरुन् जनसरोकारका खासै चासोको विषय हुँदैन। देशको मुख्य स्वास्थ्य केन्द्र वीर अस्पतालको अवस्था यस्तो छ कि समान्य त्थरीको शल्यक्रिया गराउन छ महिना पालो कुनुपर्छ। निजी स्वास्थ्य क्षेत्र यति महँगा छन् कि

पवन मुडभरी

साउन महिनामा मेहेन्दी लगाउने प्रचलन निकै बढेको छ। हरियो चुरा र मेहेन्दी लगाउनेपछि भने धार्मिक मान्यता नभए पनि पछिल्लो समय यसको प्रयोग फेसनकै रूपमा बढ्दो छ। तर, सुन्दर हुन लगाउने मेहेन्दीको असर खतरनाक हुन सक्ने देखिएको छ। साउन महिनामा विशेषगरी हरियो चुरा र मेहेन्दीले हात सजाउने धेरै हुन्छन्।

हातलाई सुन्दर देखाउन तथा साउन महिनासँग तालमेल मिलाउनकै लागि विशेष गरी महिला साउनमा मेहेन्दी लगाउने गर्दछन्। तर सुन्दर र आकर्षक देखिने होडबाजीमा मेहेन्दी कति सुरक्षित छ भन्ने हेक्का धेरैलाई नहुन सक्छ। कृतिम रूपमा बनाइने मेहेन्दीमा छालाका लागि हानिकारक केमिकल वा रसाइन मिसाइएको हुन्छ। जुन केमिकल स्वास्थ्यका लागि निकै हानिकारक मानिन्छ।

यस बाहेक प्राकृतिक मेहेन्दीले पनि केही व्यक्तिमा रियाक्सन गर्ने हुँदा एकिनमा र इरिटेन्ट एलर्जीको समस्या देखिन सक्छ। अहिले बजारमा पाइने तयारी

मेहेन्दी स्वास्थ्यका लागि खतरा

मेहेन्दीमा रंग गाडा बनाउन तथा रंग लामो समयसम्म टिकाउन प्रयोग हुने केमिकलले पनि छालाई असर गर्ने गर्छ। कतिपय मेहेन्दी रातमा छिरेर शरीरभर एलर्जी हुनुका साथै क्यान्सरको जोखिम समेत बढाउने गरेको विभिन्न अध्ययनले देखाएको जानकारी बताउँछन्।

मेहेन्दीको प्रयोग
फेसियल हाउसकी प्रबन्ध निर्देशक वरिष्ठ सौन्दर्यविद् सुभा महारा फेसनकै रूपमा नेपाल, भारत लगायत मध्य पूर्वका विभिन्न देशमा मेहेन्दीको प्रयोग भइरहेको बताउँछन्। अहिले मेहेन्दीकै जस्तो बुट्टामा रसायन बनाउने प्रवृत्ति पनि बढेको छ। हात खुट्टाको शोभा बढाउन, पूजाआजा गर्दा मेहेन्दी लगाउँदा चोखो हुन्छ भन्ने परम्परागत मान्यता छ। विशेषगरी साउनको महिना र विवाहमा यसको प्रयोग अनिवार्य मानिन्छ। त्यसैले सजगता अपनाउनुपर्छ। आफ्नो छाला कस्तोखालको छ यदि एलर्जी हुनेखालको छाला छ भने नलगाउँदा नै राम्रो हुन्छ। छालामा कुनै समस्या देखिएपनि भने लगाउँदा फरक नपर्ने उनको भनाइ छ।

मेहेन्दीले स्वास्थ्यमा पार्ने असर
प्राकृतिक मेहेन्दी आफैमा नराम्रो नभए पनि मेहेन्दी गाढा बनाउन प्रयोग हुने विभिन्न केमिकलले हाम्रो छालामा असर गर्ने सौन्दर्यविद् महाराको भनाइ छ। महाराका अनुसार परापूर्व कालमा प्रायः सबैको घरमा मेहेन्दीको बोट नै हुन्थ्यो। त्यसको पात टिपेर सिलीटामा पिसेर हातमा लगाउँदा स्वास्थ्यमा निकै

फाइदा पुग्छ भनिन्थ्यो। त्यो मेहेन्दी पिसेर टाउकोमा लगाउँदा शीतलता प्रदान गर्छ, टाउको दुख्ने समस्याबाट छुटकारा पाइन्छ भन्ने मान्यता थियो। तर, अहिले त्यो अवस्था रहेन बजारमा आउने सबै मेहेन्दी रसायनयुक्त नै हुन्छन्।

यस्ता मेहेन्दीले छालामा विभिन्न किसिमका एलर्जी आउने, कतिपयको त छाला घाउ नै हुने सम्भावना रहने उनको बुझाइ छ। मेहेन्दी लगाउँदा छाला चिलियो, पोल्थ्यो, सकसक केही कुरा हिँडेको जस्तो गर्थे, सुनिन्थ्यो, पानीफोका निस्कियो भने त्यस्तो छालामा मेहेन्दी नलगाउन उनको सुझाव छ। लगाउने मन लागेको भए रसायन नभएको मेहेन्दी लगाउन सकिने उनले बताइन्। पछिल्लो समय स्टिकरखालको मेहेन्दी आएको छ त्यस्तो मेहेन्दी पनि लगाउन सकिन्छ।

मेहेन्दी लगाइसकेपछि के गर्ने ?
मेहेन्दीसँग विभिन्न विषय जोडिएका छन्। जहाँ मायाप्रेमका प्रसंग पनि छन्। पहिलेको बोटबाट टिपेर घरमै बनाएको मेहेन्दी लगाउँदा मेहेन्दीको रङ जति राम्रो हुन्छ त्यति नै माया गर्ने मान्छे पाइन्छ भन्ने मान्यता थियो। मेहेन्दी रातभर राख्ने चलन समेत थियो। तर, अहिलेको मेहेन्दी लगाएर सुक्ने बित्तिकै कालो गाढा भएर बस्छ। त्यसैले यसलाई लामो समय राखिरहनु पर्दैन।

केमिकलको जोखिम
यो केमिकलयुक्त मेहेन्दी लगाएको हातले खाना खाँदा छालामा मात्रै नभएर अन्य स्वास्थ्यमा पनि

समस्या देखिने भएकाले मेहेन्दी नगएसम्म चम्चाले खान उनको सुझाव छ। त्यस्तै नेल पोलिसमा पनि केमिकलको मात्रा एकदमै धेरै हुने भएकाले औंलाहरू मुखमा हाल्नु नहुने उनको भनाइ छ। केमिकलयुक्त मेहेन्दीको निरन्तर प्रयोगले दीर्घकालीन असर पर्ने उनको भनाइ छ। केमिकलयुक्त मेहेन्दी शरीरको छालाबाट शरीरको भित्री अंगमा पुग्छ र त्यो केमिकलकै कारण मिर्गौलामा समेत जोखिम हुन सक्छ।

मेहेन्दीको केमिकलकै कारण मिर्गौलामा समस्या हुने तथा क्यान्सर हुने जोखिम बढ्न सक्ने उनी बताउँछन्। महिलाले मेहेन्दी जति गाढा भयो त्यति नै बढी माया गर्ने पति पाउने धार्मिक विश्वास गर्छन्। त्यसैले हरेक महिला आफ्नो हातमा मेहेन्दीको रङ गाढा होस् भन्ने चाहन्छन्। तर, स्वास्थ्यका हिसाबले हेर्ने हो भने मेहेन्दीको रङ हातमा जति गाढा बस्छ, त्यति नै हानिकारक हुने उनको भनाइ छ। मेहेन्दीमा प्रयोग हुने केमिकलले रङ छालाको भित्रसम्म पुग्छ र मेहेन्दी गाढा हुन्छ, तर यसले छालालाई असर गर्ने उनले बताइन्।

मेहेन्दीको एलर्जी छ वा छैन भनेर परीक्षण गरेर मात्र लगाउन सकिने उनको भनाइ छ। त्यसको लागि मेहेन्दीको थोरै मात्रा घाटी, काँची वा शरीरको कुनै भागमा लगाएर २४ घण्टा राख्नुपर्छ। यो समयमा छाला चिलिउने, पोल्ने भएमा मेहेन्दीको एलर्जी रहेछ भनेर बुझ्न सकिन्छ। यस्तो अवस्थामा विज्ञको सुझाव अनुसार मेहेन्दी लगाउनुपर्छ।

सामाजिक सञ्जाल

सार्वजनिक विद्यालयमा उच्च माध्यमिक तहको पढाई समेत पूर्ण निःशुल्क गर्ने नीति उपयुक्त र व्यवहारिक छैन। जापान, कोरिया जस्ता धनी देशमा समेत सार्वजनिक विद्यालयमा कक्षा ९ सम्म मात्र शिक्षा निःशुल्क छ। बरु शैक्षिक गुणस्तरको सुनिश्चितता हुने गरी आधारभूत तहमा सरकारको लगानी बढाइयोसु।

- सूर्यराज आचार्य

आफू दिवली लखनउतार बसेर भएको समाज भत्काएर जातीय उन्मुक्तिको आवरणमा आफू सुख-सुविधा भोग गर्दै एउटा समाजलाई अर्को समाजसँग भिडाएर अब कुन खालको समाजवाद चाहियो ? अबको दुनियाँ व्यक्तिवादी चरित्रमा गइ सक्थ्यो।

- जगदिश्वर थापा

बचत गर्ने आ-आफ्नै तरिका

पछिल्लो पुस्तालाई अचम्म पनि लान सक्छ। तर, वितामोड-१ स्थित अतिथि सदनको छेउमा रहेको ब्रदश फोटो स्टुडियोमा माटोको खुब्रुकै विभिन्न शिपक राखेर पैसा जम्मा गर्ने गरिएको पाइएको छ।

ब्रदश फोटो स्टुडियोमा घरभाडा, मर्मतसम्भार, विविध खर्च लगायतका शिपक खुब्रुकै लेखी खुब्रुकै बचत गरेको पाइएको हो। ब्रदश डिजाइन सेन्टर तथा फोटो स्टुडियोका सञ्चालकद्वय सन्तोष अधिकारी र प्रेमशील पौडेलले उक्त खुब्रुकैमा विभिन्न शिपक राखी रकम जम्मा गरेर कोठा भाडा र कम्प्युटर मर्मत लगायतमा खर्च गर्ने गरेका छन्।

सञ्चालकद्वय पौडेल र अधिकारीले रकम बचत गर्ने खुब्रुकैमा 'म कम्प्युटर आ-आफ्नै तरिका हुन्छ। हाल धेरैले बैंक, वित्तीय तथा सहकारी संस्थामा पैसा बचत गर्ने गरेका छन्। केही समयअघिसम्म गाउँघरतिर धेरै जसोले माटोबाट बनेको खुब्रुकैमा घर-घरमा रकम बचत गर्ने चलन थियो। गाउँघरतिर भने अबै पनि कतिपयले त्यसरी बचत गर्ने गरेका छन्।

धेरैजसो सहकारी संस्थाले आफ्ना सदस्यहरूलाई माटोको मात्र नभएर फरक खालको खुब्रुकै वितरण गरेर बचत गर्ने बानी बसाल्दै आएका छन्। भाषाकै प्रमुख व्यापारी शहरको वितामोडमा सञ्चालित एक पसलमा माटोको खुब्रुकैमा रकम बचत गरेर कोठाभाडा र आफुलाई समस्या पर्दा काम चलाउने गरिएको छ भन्दा

ब्रदश फोटो स्टुडियोमा घरभाडा, मर्मतसम्भार, विविध खर्च लगायतका शिपक खुब्रुकै लेखी खुब्रुकै बचत गरेको पाइएको हो। ब्रदश डिजाइन सेन्टर तथा फोटो स्टुडियोका सञ्चालकद्वय सन्तोष अधिकारी र प्रेमशील पौडेलले उक्त खुब्रुकैमा विभिन्न शिपक राखी रकम जम्मा गरेर कोठा भाडा र कम्प्युटर मर्मत लगायतमा खर्च गर्ने गरेका छन्।

सञ्चालकद्वय पौडेल र अधिकारीले रकम बचत गर्ने खुब्रुकैमा 'म कम्प्युटर आ-आफ्नै तरिका हुन्छ। हाल धेरैले बैंक, वित्तीय तथा सहकारी संस्थामा पैसा बचत गर्ने गरेका छन्। केही समयअघिसम्म गाउँघरतिर धेरै जसोले माटोबाट बनेको खुब्रुकैमा घर-घरमा रकम बचत गर्ने चलन थियो। गाउँघरतिर भने अबै पनि कतिपयले त्यसरी बचत गर्ने गरेका छन्।

धेरैजसो सहकारी संस्थाले आफ्ना सदस्यहरूलाई माटोको मात्र नभएर फरक खालको खुब्रुकै वितरण गरेर बचत गर्ने बानी बसाल्दै आएका छन्। भाषाकै प्रमुख व्यापारी शहरको वितामोडमा सञ्चालित एक पसलमा माटोको खुब्रुकैमा रकम बचत गरेर कोठाभाडा र आफुलाई समस्या पर्दा काम चलाउने गरिएको छ भन्दा

लोकतान्त्रिक साना होटल व्यवसायी संघले स्थापना दिवस मनायो

क्षेत्रमा गरेको कामको प्रशंसा गरे। स्थापना दिवसमा अवसमा लोकतान्त्रिक साना होटल व्यवसायी संघले गेको कामको बारेमा बोल्दै केन्द्रिय अध्यक्ष ढकालले अब हरेक कांग्रेस नेता तथा कार्यकर्ताहरूले यस्ता सेवा मुलक कार्यमा काम गर्नुपर्ने विचार व्यक्त गरे।

उनले मानव सेवा आश्रम मात्र नभई देशभर रहेका वृद्धाश्रम तथा बालआश्रममा कार्यक्रम गर्दै मानव सेवाका क्षेत्रमा सबैलाई अभिप्रेरित गर्नुपर्ने उल्लेख गरे। उनले लोकतान्त्रिक साना होटल व्यवसायी संघले हालसम्म गरेका कार्यक्रमका बारेमा जानकारी स्वागत गरेको कार्यक्रमको सञ्चालन लोकतान्त्रिक साना होटल व्यवसायी संघका महासचिव खिमामन्द बस्न्यालले गरेका थिए।

कार्यक्रममा लोकतान्त्रिक साना होटल व्यवसायी संघका पदाधिकारी, सदस्य तथा कांग्रेस नेता तथा कार्यकर्ताहरूको उल्लेख्य सहभागिता रहेको थियो। सोही अवसरमा मानव सेवा आश्रममा रहेका आमा-बुबाहरूलाई खाना खुवाइएको थियो। लोकतान्त्रिक साना होटल व्यवसायीहरूको जिल्लागत विस्तार भइरहेको र हालसम्म ३० भन्दा बढी जिल्लामा संगठन विस्तार भएको जनाइएको छ।

केन्द्रिय सदस्य अजयबाबु शिवाकोटीले लोकतान्त्रिक साना होटल व्यवसायी संघले मानव सेवाको क्षेत्रमा पुर्‍याएको योगदानको प्रशंसा गरे।

उनले भने- होटल व्यवसायीहरूले होटलमै केट काटेर भव्य कार्यक्रम गर्न सक्थे तर, मानव सेवालाई पहिलो मनाएको हो। होटल व्यवसायीहरूले मानव सेवाका क्षेत्रमा अनुत्तरीय योगदान दिएको भन्दै काठमाडौं महानगरपालिका-२६ मा रहेको मानव सेवा आश्रममा लोकतान्त्रिक साना होटल व्यवसायी संघले आफ्नो स्थापना दिवस मनाएको हो।

लोकतान्त्रिक साना होटल व्यवसायी संघका केन्द्रिय अध्यक्ष लीलाप्रसाद ढकालको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा प्रमुख अतिथी कांग्रेस

सात दिनपछि पिन्डलबारी गाउँमा बिजुली बल्यो

ढालेको हो, खोला बढेको र मानवीय क्षतिलाई मध्यनजर गरी सेवा अवरुद्ध बनाइदिएको थियो।

अति पुगेका पोलहरू अहिले नै बनाइ सेवा सुचारु गराउने अवस्था थिएन। त्यही भएर खोला बारी अस्थायी रूपमा टान्सफर्मर राखेर तत्काललाई गाउँमा बिजुली पुर्‍याएको उनले बताए। वडाध्यक्ष सकिराज मजुवाले भनेका थिए। नेपाल विद्युत् प्राधिकरण भद्रपुर विवरण केन्द्रले अस्थायी रूपमा १०० केभी भोल्टेजको एउटा टान्सफर्मर राखेर बुधवार दिउँसोदेखि गाउँमा बिजुत् सेवा सुचारु गरेको प्रमुख राजमार्ग वजगाँउले जानकारी दिए।

विरिड खोलाको बीचमा रहेको तीन वटा पोल बाढीले ढालेकोले केही दिन सेवा अवरुद्ध भएको बताउँदै केन्द्र प्रमुख वजगाँउले भने- 'बाढीले ११ हजार केभी भोल्टेजको हाइटेन्सन बिजुलीको पोल

दुर्घटनामा दुई जनाको मृत्यु

मोरङ, साउन ३। सुनसरीका दुई छोटाछोटा स्थानमा भएको सवारी दुर्घटनामा दुई जनाको मृत्यु भएको छ।

धरान-१२ स्थित कोशी लोकमार्गमा भेडेटारतर्फ जाँदै गरेको प्रदेश १-०२-००२ ख ०१६० नम्बरको टुकमा विपरीत दिशाबाट आउँदै गरेको प्रदेश १-०२-०४८ प ४९२४ नम्बरको मोटरसाइकल

ठक्कर लागी दुर्घटना हुँदा मोटरसाइकल चालक धरान-२० का १७ वर्षीय समर्पण राई घाइते भई उपचारको लागि स्थानीय विजयपुर अस्पताल लगेका थिए। अस्पताल

पुर्‍याउना साथ उनको मृत्यु भएको थियो। त्यसैगरी, हरिनगर गाउँपालिका-२ स्थित हुलाकी राजमार्गमा मोटरसाइकलले ठक्कर दिँदा घाइते भएकी पैदलयात्री हरिनगर-१ की ५० वर्षीया दुखनीदेवी दासको उपचारको क्रममा गोल्डेन अस्पताल विराटनगरमा मृत्यु भएको कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगरले जनाएको छ।

दुर्घटनामा संलग्न टुक चालक भाषा कमल गाउँपालिका-१ का प्रेमबहादुर न्यौपाने र मोटरसाइकल चालक भारत अररियाका सुरज दासलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिई थप अनुसन्धान गरिरहेको प्रहरीले जनाएको छ।

उच्च गुणस्तर सुलभ मूल्य सयपत्री बालुवा प्रशोधन उद्योग

यहाँ आधुनिक प्रविधिद्वारा प्रशोधित बालुवा, मिट्टी आदि निर्माणजन्य सामग्री सुपथ मूल्यमा पाइनुका साथै तुरुन्त डेलिभरी समेत गरिन्छ।

सम्पर्क : ९८०४९५४४००, ९८६६२४२४६६ अर्जुनधारा नया- ४, भाषा

ताप्लेजुड -पाथीभरा सफल यात्रा

बितामोडबाट फिदिम, ताप्लेजुड हुँदै पाथीभरा मन्दिरसम्म साथै थेंचम्बु, मेमेडुसम्मको सफल यात्राका लागि हामीलाई सम्भन्नुहोस्

ताप्लेजुड पाथीभरा काउन्टर मो. ९८०२२४०५७२ ९८०१३६४०९३

बराल ट्याक्सी सर्भिस

दमक-बितामोड-जितपुर-मंगलबारे दैनिक सेवा

रिजर्वको लागि पनि हामीलाई सम्भन्नुहोस्

दृष्टले समय सम्पर्क (चालक) सन्तोष जीवन कार्की

वमकबाट : बिहान ६ बजे ९८०६०१८१७४ ९८१६९४०१७३

बितामोडबाट : बिहान ७ बजे ९८०६०१८१७४ ९८१६९४०१७३

मंगलबारेबाट : बिउसो १२ बजे ९८४०३६७६७५ ९८४०३६७६७५

बितामोड नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बितामोड, भाषा कोशी प्रदेश, नेपाल

संघियारको नाममा जारी गरिएको १५ दिने सूचना

पूर्वतर्फ : पश्चिमतर्फ : प्रथमपटक प्रकाशित मिति: २०८१/०३/०४

उत्तरतर्फ : दक्षिणतर्फ : श्री जानबहादुर तामाङ

का नाममा जारी गरिएको १५ दिने सूचना साविक चारपाने गाविस नगराेन्मुख गाविस, साविक चारपाने गाविस, साविक गरामनी गाविस, वडा नं. ३ हाल बितामोड नगरपालिका वडा नं. ५ बस्ने श्री तिलाचारी मानन्धरले निजका नाममा दर्ता कायम रहेको तपशिल बमोजिम जगामा भवन निर्माण, नक्सा पास तथा निर्माण कार्यको अनुमति पाउँ भनी निवेदन तथा घर नक्सासहित निवेदन पेश गर्नुभएकोमा तपाईं संघियारको उपस्थिति नरहेकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ३१ को उपदफा (क) बमोजिम यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। उक्त विवरणमा तपाईंको कुनै हकदावी भए, यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र आफ्नो प्रमाणसहित यस कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नु होला। म्यादभित्र कुनै दावीविरोध नभए कानून बमोजिम भई जाने व्यहोरा समेत सूचित गरिन्छ।

तपशिल

जग्गा रहेको स्थान	सिट नं.	किता नं.	क्षेत्रफल	नक्सा दर्ता	सूना प्रकृति मिति	सर्जमिति मिति
बितामोड नया-५	१७९,००८०१२	२३९	२७५.१३	२००८/०८/२९	२००८/०८/२९	२०८१/०३/०४

बिमालेख हरायो

बितामोडबाट भद्रपुर जाने क्रममा यही मिति २०८१/०२/२२ गते मेरो निम्न व्यहोराको एलआइसी/लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन नेपाल लिमिटेडको पोलेसी हराएको हुँदा भेटनु हुने महानुभावले नजिकको प्रहरी कार्यालय वा तलको ठेगानामा सम्पर्क गरिदिनुहुन अनुरोध गर्दछौं।

नामः मैया किन्कू पोलेसी नं.:- ६०००२४१९ पोलेसी नं.:- २०००२०८६६ ठेगाना:- बितामोड -१०, भाषा कम्पनी नामः एलआसी लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन नेपाल लिमिटेड सम्पर्कः ९८१६९४०१७३

सेफ्टी ट्यांकी चाहिएमा

अब भाषामा सेफ्टी ट्यांकी सफा गर्नु परेमा राम्रो सेफ्टी ट्यांकीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्। सन्तो भरपर्व, छिटो र छरितो सेवा उपलब्ध छ।

सम्पर्कः शम्क, सुहा, बितामोड, कौकरभिट्टा, मकुर देवराज गिरी ९७०६१९६४०६ ९८४२०७७५८६

विशाल हरिजन ९८१४९१७७११ ९८४२७३३६१२

सेफ्टी ट्यांकी सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला।

भाषा सेफ्टी ट्यांकी तथा ढल सफाई

सम्पर्कः देवी सिटोला ९८२२६४६००५, ९८०६०१०५१० ९८२२६४६००५, ०२२-५४६९००५ ९८२२६४६००५, ९८२२६४६००५

भाषामै सबैभन्दा ठूलो प्याकुम सिस्टमको ट्यांकीबाट सफाई गरिन्छ।

हाडजोर्नी तथा नसाका समस्याहरूको सफल उपचार

पूर्वाञ्चलकै पहिलो तथा एकमात्र फरक चिकित्साको उपचार स्पर्क पूर्वाञ्चल अस्पताल बितामोड भाषामा हाडजोर्नी तथा नसाका विरामीहरूको सफल उपचार।

जाँच तथा उपचार हुने समस्याहरू

- गर्धन, हाड, कम्मर दुज्जे, डिस्ट प्रोप्यास, नसा प्यापिएको, हड्डी खिडिएको
- बाथ रोग, युरिक एसिड बढेको, आर्थराइटिस, जोर्नी दुज्जे, जोर्नी जाम भएको
- शरीर भ्रमभ्रमाउने, पोले, लाटो हुने, कान्से,
- प्यारालाइसीस तथा हिड्न गाहो हुने शरीरको एक वा दुई भाग नचल्ने, मुख बाड्गिएको

बिरामीलाई भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।

- प्यारालाइसीस भएका तथा हिड्न नसक्ने विरामीका लागि अस्पतालमा भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।

स्पर्क पूर्वाञ्चल अस्पताल, कनकाई रोड नेपाल टेलिकम पूर्व बितामोड, भाषा (फोन : ०२३-५३०१२३, ९८०३५४६१९)

माई नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय सितली, इलाम, कोशी प्रदेश, नेपाल

आन्तरिक आय संकलन सम्बन्धी बोलपत्र/शिलवन्दी/दरमाउ पत्र आह्वानको सूचना

दोस्रो पटक प्रकाशित मिति २०८१/०४/०४

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार यस नगरपालिकाको आगामी आ.व. २०८१/८२ का लागि आन्तरिक आय संकलन गर्न निम्न शीर्षक अनुसारका आयमा राजस्व परामर्श समितिको सिफारिश तथा नगर कार्यपालिकाको मिति २०८१/०३/०९ को ठेक्का बन्दोबस्त गर्ने निर्णयानुसार ठेक्का लिन चाहनु हुने योग्य फर्म/संस्थाहरूले यस कार्यालयबाट बोलपत्र/शिलवन्दी दरमाउपत्र फाराम खरिद गरी तोकिएको समयभित्र कार्यालय समयभित्र शिलवन्दी गरी लाहाछाप लगाई पेश गर्नुहुन सम्बन्धित सबैमा यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ।

तपशील

क्र.स.	दे.नं.	ठेक्का शीर्षक	आ.व.२०८१/८२ का लागि प्राप्त न्यूनतम अंक ब्याट बाहेक	बोलपत्र शिलवन्दी दरमाउपत्र फाराम वस्तु	बोलपत्र खरिद गर्ने अन्तिम मिति	बोलपत्र दाखिला गर्ने अन्तिम मिति	बोलपत्र फाराम खोले मिति र समय
१	MM/IR/01/081/82	शुक्रबारे हाटबजार ठेक्का (पशु बजार बाहेक)	१,५०,०००	१,०००			
२	MM/IR/02/081/82	सोमबारे हाटबजार ठेक्का	४०,०००	१,०००	२०८१/०४/१० गते	२०८१/०४/१० गते	२०८१/०४/११ गते
३	MM/IR/03/081/82	विहिवारे हाटबजार ठेक्का (टहरा बाहेक)	१०,०००	१,०००	दिनेको १२.०० बजे		
४	MM/IR/04/081/82	मंगलबारे हाटबजार ठेक्का (टहरा बाहेक)	१०,०००	१,०००			

ठेक्का स्वीकृत वा अस्वीकृत गर्ने सम्पूर्ण अधिकार नगरपालिकामा निहित हुनेछ। विस्तृत जानकारीका लागि नगर कार्यपालिकाको कार्यालय वा फोन नं. ०२७-४१२२२२/९८५२३६११११, website: maimun.gov.np मा सम्पर्क गर्नुहोला।

महेन्द्र विश्वकर्मा : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

नेपालीहरूको लागि भरपर्दो सेवा

निशान्त मोटरसाइकल पाटर्स एण्ड सर्भिसिङ्ग सेन्टर

Royal Enfield को आधिकारिक बिक्रेता (डिलर) भएकाले Royal Enfield को पाटर्सह विशेष छुटमा बिक्री गरिँदछ।

यहाँ जुनसुकै कम्पनीको मोटोसाइकल, स्कूटरका सम्पूर्ण पाटर्स पाउनुका साथै सर्भिसिङ्ग पनि गरिन्छ।

पानीटंकीको पहिलो गल्ली बायाँ साइड सम्पर्क : निशान्त- ८३७२०७८५५४/८३६८४७३७१७ (इण्डिया), ९८४०१६४४५३ (नेपाल)

नोट: यहाँबाट नि:शुल्क ज्योतिष सेवा उपलब्ध गराइन्छ। Youtube Channel : Nishat M jotic kendra

ताजा र विश्वसनीय समाचारका लागि

www.purwanchaldaily.com

लगइन गर्नु।

ज्यो. पं. रमेशप्रसाद पौडेल फोन सम्पर्कः ९८५१५४६१९९

गेष (वृ. घे. वो. ला. लि. लु. ले. लो. आ) - स्वास्थ्य प्रतिकूल बन्दछ, मन अशान्त रहने छ, छोटा दूरीको कष्टकर यात्रा हुने सम्भावना रहेको छ, खानपानमा विशेष ध्यान दिनुहोला।

बृष (इ. उ. ए. ओ. बा. बि. बु. बे. वो) - बोन्दा विचार पुर्‍याउनुहोला, नयाँ वस्त्र प्राप्तीको योग रहेको छ, पराक्रममा वृद्धि होला, आफन्तजनको सहयोग प्राप्त होला।

मिथुन (का. कि. कु. घ. ङ. छ. के. को. ह) - समय त्यति अनुकूल देखिएन, खानपानमा ध्यान दिनुहोला। विचार पुर्‍याएर मात्र खर्च गर्नुहोला खर्चिलो योग रहेको छ।

कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो) - कोधलाई नियन्त्रणमा राख्नुहोला, बोलिको प्रभावले बन्ने लागेको काम पनि विग्रन सक्छ, इष्टमित्रले साथ दिनेछन्।

सिंह (मा. मि. मु. मे. मो. टा. टि. टु. टे) - बुद्धिको उपयोगले विद्या तथा धन आर्जन गर्ने समय रहेको छ, आफ्नो विचारले धेरैलाई प्रभावित बनाउन सकिने छ, शुभ खबर सुन्न पाइने छ।

कन्या (टो. प. पि. पु. ष. ण. ठ. पे. पो) - रचनात्मक काम शुरू गर्ने समय आएको छ, पहिले गरिएको कामको हौसलाले थप ऊर्जा मिल्नेछ, स्वास्थ्यले राम्रो साथ दिने समय रहेको छ।

तुला (र. रि. रू. रे. रो. ता. ति. तु. टो) - मनमा खटपटी पैदा हुने समय रहेको छ, कार्यसिद्धीमा बाधा अड्चन आउने छ, घाटाको सामना गर्नुपर्ला, स्वास्थ्यमा विचार पुर्‍याउनुहोला।

वृश्चिक (तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. यि. यु) - स्वास्थ्यमा ध्यान दिनुहोला, सहयोगीहरूले साथ दिनेछन्, लामो समयदेखि रोकिएर रहेका काम सुचारू हुनेछ, राम्रो जमघटका साथ मिष्ठान भोजनको योग रहेको छ।

धनु (ये. यो. अ. म. नि. नु. घ. फा. ट. मो) - आजको दिन त्यति अनुकूल रहेको छैन, अनावश्यक यात्रा तथा खर्च हुन सक्छ, स्वास्थ्यको विशेष ध्यान दिनुहोला।

मकर (मो. जो. जि. खि. खु. खे. खो. गा. गि) - धार्मिक तिर्थयात्रा हुनेछ, यो समयमा साथीभाइको पूर्ण सहयोग पाइने छ, पराक्रममा वृद्धि हुनेछ, शत्रुमाथि विजय प्राप्तिको योग छ।

कुम्भ (गु. गे. गो. सा. सि. सु. से. सो. दा) - आजको दिन अत्यन्तै बलवान रहेको छ, मान-सम्मानमा वृद्धि हुनेछ, आज व्यापार-व्यावसायमा सन्तोषजनक नतिजा प्राप्त हुनेछ।

मीन (दि. दु. थ. म. ज. दे. दो. व. वि) - सन्तान पक्षबाट सुख्द खबर सुनिने छ, नचिताएको ठाउँमा यात्रा हुन सक्नेछ, प्रेम सम्बन्ध काँसिलो बनेर जानेछ।